

Meststromen digitaal

Bemesting in het voorjaar van 2020

Hoe verloopt de bemesting in 2020? Zitten we dan nog met die papiermassa, is mest nog steeds een onmeetbaar product en rijden we nog wel met drijfmest? Die vragen legden we voor aan Hans Verkerk, secretaris meststoffendistributie van CUMELA Nederland. Hij schetst in een bijdrage zijn beeld van het cumelabedrijf in 2020 dat handelt in mest.

Voorjaar 2020. Een waterig zonnetje schijnt boven de akkers. In een houtwal parelen de dauwdruppels op een spinnenweb. In de verte is een cumelabedrijf bezig met de bemesting van het bouwland. Opmerkelijk: nog steeds wordt er gereden met een sleepslangbemester. Maar wat is al die elektronica op de machine en waarom zit er zo'n verschil in rijnsnelheid? Het is opvallend om van de chauffeur te horen dat een groot deel van de mest nog steeds terecht komt in de grond die door landbouwbedrijven wordt gebruikt. In die mest is echter wel het nodige veranderd. Het grootste deel van de mesttransporteurs heeft de omslag naar meststoffendistributie gemaakt. Zij mengen verschillende meststoffen tot een bemestingsproduct dat precies past bij de teelt en bemestingsbehoefte van de afnemer.

Na veel horten en stoten is de afgelopen jaren toch mestverwerking van enige omvang van de grond gekomen. In gesloten systemen wordt op het erf van de boer de mest gescheiden en wordt de dunne fractie bewerkt tot schoon water. Het water wordt weer gebruikt voor schoonmaakdoeleinden en de rest wordt op het oppervlaktewater geloosd. De dikke fractie wordt afgevoerd naar de verwerkingsfabriek, waar herbruikbaar fosfaat wordt gewonnen en waar hoogwaardige mestproducten worden gemaakt

voor de exportmarkt. De hoeveelheid mest die in Nederland wordt geproduceerd, maar waarvoor geen plaatsingsruimte is, wordt zo buiten Nederland afgezet.

De Vervoersbewijzen Dierlijke Mest bestaan nog wel, maar vrijwel alle bedrijven gebruiken het digitale formulier, omdat dit zoveel efficiënter is in de bedrijfsvoering. Het initiatief van Logistiek Zonder Papier uit 2011 is goed aangeslagen. De start was wellicht wat aarzelend, maar daarna is er flink doorgepak. Er is een digitale standaard voor het VDM ontwikkeld dat op iedere smartphone of tabletcomputer kan worden gebruikt. Via Wifi of het mobiele telefoonnetwerk maakt de tabletcomputer direct contact met de bedrijfsmanagementsystemen en boordcomputers van de transportmiddelen voor mest. Er is ook toestemming gekomen om de gegevens uit de AGR/GPS-apparatuur te gebruiken om digitaal beschikbare gegevens zoveel mogelijk opnieuw te gebruiken. Ook digitale machtigingen kunnen inmiddels veel gemakkelijker en sneller worden verstrekt.

Nieuwe meettechnieken

De normen voor het gebruik van meststoffen zijn in de jaren 2011 tot en met 2015 nog behoorlijk aangescherpt. Dankzij de

veel nauwkeuriger bemesting en de genetische vooruitgang is de opbrengst van de gewassen gelukkig nog gestegen en dat is ook hard nodig om aan de wereldwijde vraag naar kwalitatief goede voeding te kunnen voldoen. Daarmee is de rol van een goede bemesting een belangrijke succesfactor voor de teelt geworden.

Dit is te danken aan de sterke integratie van allerlei systemen. Hoewel sommige werkgroepen nog discussiëren over de juiste standaard is er een aantal fabrikanten dat een compleet pakket aanbiedt. In dit systeem kan de chauffeur de bemonsteringsgegevens direct in de boordcomputer laten lopen. Vooral de grotere akkerbouwers kunnen hun percelen regelmatig laten bemonsteren en hanteren daarbij een fijnmazige bemonstering die wordt gebruikt voor plaats specifieke bemesting. Dit systeem is in een stroomversnelling gekomen nadat er een meetmethode beschikbaar kwam om het stikstof- en fosfaatgehalte van de mest in de stroom te kunnen vaststellen. Dit maakt het mogelijk om de bemesting zeer nauwkeurig op basis van de gehalten van de meststof en de plaats specifieke behoefte van het perceel uit te voeren. Dit leidt tot een hogere kwaliteit van de gewassen en een homogener samenstelling van de producten.

Vooral bij de systemen waarbij de mest via een slang naar de bemester wordt aangevoerd, wordt volop gebruik gemaakt van deze nieuwe meettechniek. Het apparaat is opgebouwd op de trekker met de bemester en levert real-time en online informatie over de samenstelling van de mest. De specifieke samenstelling van de mest die op dat moment beschikbaar komt voor de bemesting wordt gekoppeld aan de bemestingscomputer, de GPS-gegevens en de gegevens van de grondbemonstering. Hierdoor krijgt elke vierkante meter de bemesting die het gewas nodig heeft. Na de nodige testen wordt dit apparaat nu ook gebruikt bij het mesttransport om de gehalten van de geladen mest vast te stellen. Zo zijn de gehalten van de mest nu al bij leveren bekend en komt het nauwelijks meer voor dat een landbouwbedrijf te veel mest aanvoert.

Ook de bemesting zelf heeft een behoorlijke ontwikkeling doorgemaakt. Door de eis van CUMELA Nederland dat bemestingsapparatuur een typegoedkeuring moet ondergaan, zijn de inferieure bemesters van de markt verdwenen. De huidige generatie bemesters is in staat om een zeer goede verdeling van de mest te leveren, zowel in de lengte als de breedte van het perceel. Het gebruik van bemesters zonder typegoedkeuring neemt sterk af, ook omdat de agrariërs merken dat met de huidige scherpe normen een zeer goede verspreiding van de mest over het perceel noodzaak is voor een goede opbrengst.

Reageren?

Wilt u reageren op dit artikel? Heeft u een andere toekomstvisie? Mail die dan aan hverkerk@cumela.nl.

Minder controledruk

Waar tien jaar geleden het emissiearm aanwenden nog tot veel zorgen en stress bij de cumelabedrijven leidde, is daar nu geen sprake meer van. CUMELA stond met ondersteuning van het toenmalige ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie aan de wieg van de ontwikkeling van een nieuwe generatie emissiearme bemesters, die alleen kunnen werken als ze ook het juiste werkresultaat leveren. Het gebruik van deze bemesters is zeer snel toegenomen, doordat hiermee grote financiële risico's voor de sector (in de vorm van hoge boetes en kortingen op de toeslagrechten) werden weggenomen. De aandacht van de controle instanties richtte zich daarna vooral op apparatuur zonder typegoedkeuring en zonder deze technische voorzieningen. De cumelabedrijven ervaren nu aanzienlijk minder controledruk op het aanwenden van mest. Met deze nieuwe technieken kan in de korte periode in het voorjaar op hoge snelheid de mest emissiearm worden aangewend. Dankzij deze goedgekeurde technieken is het mogelijk om nagenoeg de hele theoretische plaatsingsruimte te benutten.

Inmiddels staat de zon wat hoger aan de hemel. De rust keert weer, want het cumelabedrijf is klaar met de bemesting. Aan de rand van de akker scharrelt een veldleeuwerik rond, bezig met het klaarmaken van zijn nestplaats. De lucht begint te trillen boven de akker, wachtend op de ontwikkeling van een prachtig gewas.

Tekst: **Hans Verkerk**

Foto's: **CUMELA Communicatie**